

Maskinell täckning - något för Sverige?

Systemet från maskintillverkaren Klünder används i princip i hela Tyskland och det senaste året täcktes drygt 700 000 ton i Danmark. Det tar cirka 20 minuter att täcka 1000 ton betor och detta med mycket liten arbetsinsats. Samma sak gäller vid avtäckning, kanske är det

ännu enklare! Frågan man ställer sig är ju given: Kan vi också använda oss av detta system och göra täckningsarbetet enklare och kanske även lite roligare? Vi testade systemet under 2013 på 10 000 ton i Sverige med positiva erfarenheter.

TEXT OCH FOTO: Anders Rydén, Nordic Sugar Agricenter

TopTex

TopTex känner de flesta till vid detta laget. En ganska robust fiberduk som håller ute vattnet från stukan samtidigt som den skyddar mot frost, åtminstone till viss del. Begränsningen ligger i att den INTE är något vindskydd, vilket ofta krävs på våra breddgrader när vintern sätter in med både minusgrader och kraftig vind. Som ett förebyggande frostskydd är dock TopTex fullt ut tillräckligt och framförallt håller den betorna torra, vilket är av stor betydelse för lagringsförmågan.

Lagringsförsöken på Svensatorp som NBR genomfört 2012 och 2013 visar att de försöksled som täckts med TopTex som grund har haft lägsta sockerförlusten båda åren. 2012 krävdes ett kompletterande vindskydd för att klara kylan. En stor del av resultaten förklaras av att betorna varit torra under TopTexen!

Vi tror, baserat på försöksresultat och erfarenheter från

Bild 1: Utläggning av TopTexduken på stukan. Här krävs det lite manuell finjustering av duken innan den slutligen trycks på plats av traktorn. Varje duk är 35 meter lång och räcker i normalfallet till cirka 300 ton betor.

grannländerna, att en heltäckt stuka där betorna hålls torra i många fall kommer att räcka hela vägen.

Jupette

Jupette är en plastduk som är framtagen för att användas i kombination med TopTex. Enkelt kan man säga att det är en armerad plastduk med kardborrefästen på undersidan. Denna läggs utanpå TopTexen och fästs med kardborrebanden mot TopTexduken. Hanteringen är relativt enkel. Vi kommer att prova en variant med måtten 2,6x20 meter under 2014 i lite större skala.

Under normala förhållanden klarar då en person hanteringen vid stukan.

Täckning

Den TopTexduk vi känner idag mäter 7x50 meter och då lägger man normalt en duk på vardera sidan av trapetsstukan. Den duk som används i detta system är istället 12 meter bred och ligger således över toppen och täcker hela stukan. Duken förvaras på en 6 meter lång metallstång som sedan passar på ett roterande "spjut" monterat på en kranarm bak på traktorn, bild 1.

Flexibiliteten i kranarmen gör arbetet kring stukan enkelt. Normalt sett krävs, förutom personen i traktorn, en eller två man ute som hjälper till med de sista justeringarna av duken innan denna sedan trycks fast i stukan. Med hjälp av en tallrik monterad i frontlyften på traktorn trycks duken in i betorna cirka 20–50 cm ovan markytan.

Bild 2: TopTexen trycks fast i nederkant med en roterande tallrik monterad i frontlyften på traktorn.

Bild 3: Maskinell avtäckning av en av årets försöksstukor. Duken rullas enkelt upp på den roterande metallstången och kräver ingen ytterligare hantering innan den stoppas tillbaka i containern.

Erfarenheter från årets test i Sverige visar att trots en höst med stormar så låg duken stilla, bild 2.

Nackdelarna med systemet är främst att man lämnar en liten del otäckt närmast markytan. Vi bedömer dock riskerna som relativt små – det är endast en liten andel av betorna som

finns här och om dessa någon gång skulle bli förstörda så är det ganska enkelt att ta bort dem med exempelvis en grävmaskin.

Ytterligare en aspekt att beakta är att det knappast är möjligt att använda sig av halm för att komplettera frostskyddet om det skulle bli rejält kallt.

Detta då halmen kommer att frysa fast i fiberduken och bli svår att ta bort innan det är dags att rulla ihop duken. Utan det blir till att jobba med plast om man skulle behöva komplettera täckningen.

Avtäckning

Avtäckningen görs med samma maskin som lägger på duken. En liten "tapp" påsvetsad mitt på röret greppar tag i duken som sedan rullas upp på röret igen. Därefter stoppas röret med duken in i en container där den förvaras till nästa år, bild 3 & 4.

Som summering kan vi säga att utifrån de erfarenheter vi har från årets test i Sverige är det enbart positiva signaler från de odlare som testat. Det finns ett färdigt koncept att köpa med

Bild 4: TopTexen förvaras upprullad på ett 6 meter långt metallrör i en container som lätt kan flyttas.

dukar och maskiner, det är bara till att ta hit. Viss planering från odlaren krävs, en jämn stuka som helst inte mäter mer än 10 meter i botten gör resulta-

tet bättre. Just nu, i skrivande stund, undersöker vi möjligheterna att få tag på en ytterligare lite bredare TopTex men vi får återkomma i denna fråga.

Gullviks har Sveriges bästa glyfosat

Bjuv	Urban Johnson	070-595 26 80
	Jonas Dieden	070-695 57 13
Eslöv	Bertil Tullström	073-344 77 33
	Henrik Negendanck	072-585 46 56
	Katharina B Persson	076-118 04 45
	Lars Bengtsson	076-145 75 85
Hammenhög	Rune Johnsson	070-453 30 55
	Staffan Holm	070-322 73 50
Kristianstad & Sölvesborg	Tommy Axelsson	070-665 86 68
	Hans Svärhdagen	076-126 01 16
Kalmar	Anders Karlsson	076-118 77 68
Laholm	Fredrik Larsson	070-515 70 33
	Per-Olof Johansson	070-575 65 75
Skurup	Sven Nilsson	073-399 00 04
	Mats Ingvarsson	070-515 85 77

REGNFAST
FRÅN EN TIMME

JORDBEARBETNING
FRÅN 6 TIMMAR
FÖR ÖRTGRÄS

JORDBEARBETNING
FRÅN 2 DAGAR FÖR
KVICKROT

MINDRE VINDAVDRIFT

